

Onbeperkt Meedoen

INCLUSIEAGENDA MOLENLANDEN

voor uitvoering van het VN-verdrag Handicap

2025 - 2028

LOKALE INCLUSIEAGENDA MOLENLANDEN 2025-2028

Alstublieft: de Inclusieagenda voor 2025-2028. Waarom?
Een logisch vervolg op de Lokale Inclusieagenda
Molenlanden (LIAM) 2022-2024, want hierin staat;

'Na 2024 zijn de acties afgerond en is inclusie integraal onderdeel van de beleidsontwikkeling en de dagelijkse uitvoering. Blijkt uit de evaluatie dat dit op thema's niet zo is, dan ontwikkelen we voor deze thema's extra acties in 2025 en daarna.'

Uit de voortgangsrapportage blijkt dat we al veel hebben bereikt, maar nog niet alle doelen behaald zijn. Daarom maakten wij de Inclusieagenda voor 2025-2028. Het doel is om de uitvoering van het VN-verdrag Handicap verder te versterken en uit te breiden. De nadruk ligt hierbij op de speerpunten die zijn vastgesteld voor de inclusie van mensen met een beperking in onze samenleving. In de agenda volgen we het principe van participatie, gelijkwaardigheid, solidariteit en autonomie en sluiten aan bij de strategische doelen van de vorige Inclusieagenda.

Om een volledig inclusieve samenleving te realiseren, moeten we inclusie op de agenda houden. We staan voor de uitdaging om door te gaan met al gestarte initiatieven én nieuwe, noodzakelijke stappen te zetten in de richting van een samenleving waarin iedereen kan meedoen.

In deze Inclusieagenda staan de speerpunten voor 2025-2028. U leest wat we doen om inclusie en toegankelijkheid te versterken, hoe we daarin samenwerken met de VN-ambassadeurs en hoe we de acties financieren. In bijlage1 leest u een korte evaluatie van de speerpunten uit de eerste lokale Inclusieagenda. En in bijlage 2 staan de argumenten waarom een lokale Inclusieagenda belangrijk is.

HOOFDSTUK 1: VERDERE DOELEN EN ACTIES VOOR 2025-2028

De speerpunten van de Inclusieagenda blijven onveranderd:

1. Bewustwording

Bewustwording creëren blijft een doorlopend proces binnen de gemeente en in de samenleving. We vergroten de bewustwording met gerichte campagnes en trainingen voor inwoners, lokale werkgevers en scholen. Dit geldt ook voor de medewerkers van de gemeente, waarbij wet- en regelgeving en maatwerk samen opgaan vanuit de gedachte wat (iemand) nog wel kan. En gebruiken daarbij de menselijke maat als uitgangspunt binnen het fysieke- en sociale domein. De VN-ambassadeurs gaan hiermee de komende jaren aan de slag.

- College- en raadsvoorstellen: Bij college- en raadsvoorstellen vragen we expliciet rekening te houden met de behoeften van mensen met een beperking. Toegankelijkheid en inclusie zien we als prioriteit.
- Naast de bestaande acties zetten we extra in op toegankelijke communicatie richting alle inwoners van Molenlanden mét en zonder beperking. De VN-ambassadeur is gestart met regionale gespreksgroepen waarin mensen met en zonder beperking (jong en oud) met elkaar in gesprek gaan over wat er beter kan.

2. Fysieke toegankelijkheid

- Alle (semi-)openbare gebouwen, wooncomplexen, speeltuinen en de openbare ruimte moeten toegankelijk zijn voor iedereen, met of zonder beperking. Hetzelfde geldt voor festiviteiten en evenementen. Toegankelijkheid, inclusie en gebruiksvriendelijkheid vragen ook hierbij voortdurend om aandacht.

De gemeente en de Bouwadviescommissie maken samen een normenkader en een handreiking met eisen voor de fysieke toegankelijkheid. Hierover organiseren we een workshop voor collega's.

- Fysieke toegankelijkheidseisen nemen we op in de lokale wet- en regelgeving (zoals het nog te ontwikkelen Programma Thema Fysieke Toegankelijkheid en het Omgevingsplan) en in de werkprocessen van vakteams binnen het fysieke domein. Als het mogelijk is wijkt de gemeente hierin af van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL, voorheen het Bouwbesluit).
- We zetten actief in op het realiseren van meer toegankelijke toiletvoorzieningen op strategische locaties.
- We verbeteren de toegankelijkheid van gebouwen met inzet van SPUK-middelen. Hiermee kunnen we directe, zichtbare verbeteringen realiseren, zoals toegankelijk maken van toiletten, aanbrengen drempelhulpen, elektrische deuropeners, verbeteren bewegwijzering (inclusief vluchtroutes) en douchevoorzieningen (zoals wandbeugels).

3. Communicatie en informatie

- We blijven inzetten op duidelijke en toegankelijke communicatie voor iedereen. Dit betekent dat alle informatie die de gemeente verstrekt, toegankelijk moet zijn voor mensen met verschillende soorten beperkingen (auditief, visueel, fysiek). Schriftelijk communiceren wij op B1 niveau, we ondertitelen alle video's en op de websites hebben we een spreekfunctie.
- We geven voorlichting over voorzieningen, regelingen en rechten voor mensen met een beperking. Hierbij werken we samen met welzijnsorganisaties en andere partners om de boodschap breed te verspreiden.

4. Onderwijs en ontwikkeling

- Scholen krijgen extra ondersteuning om inclusieve onderwijspraktijken te implementeren en de bewustwording bij jongeren te bevorderen. Er is speciale aandacht voor jongeren met een beperking, zodat zij volop kunnen participeren in alle onderdelen van het onderwijs.
- Blijvende aandacht voor bewustwording onder kinderen en jongeren over de impact van leven met een beperking. Dit koppelen we aan bestaande onderwijsprogramma's. Een voorbeeld hiervan is het programma van Zedje voor basisscholen waarin kinderen ervaren hoe het is om met een beperking te leven.

5. Werk en inkomen

- Samenwerking met werkgevers om werkplekken te creëren voor mensen met een beperking blijft een prioriteit. Daarnaast zetten we in op het stimuleren van aangepast werk en het verbeteren van de werkplektoegankelijkheid.
- HR-beleid: we zetten ons actief in voor het aannemen van mensen met een beperking, het bieden van aangepaste werkplekken en het ondersteunen in de werkprocessen. Hiermee willen we een voorbeeld zijn voor andere werkgevers in de regio. We proberen binnen de gemeentelijke organisatie de norm (2,5%) te halen voor het aannemen van mensen met een beperking. Dit blijft een aandachtspunt.
- We gebruiken goede voorbeelden uit andere gemeenten om lokale werkgevers te inspireren en bewust te maken van de meerwaarde van diversiteit op de werkvloer.

6. Sport en vrije tijd

- Op initiatief van de beleidsmedewerkers sport, inclusie en de VN-ambassadeur startte in februari 2024 een regionale werkgroep voor de coördinatie van aangepast sporten in de ZHZ-regio. De uitvoering hiervan staat gepland voor het derde kwartaal van 2025.
- Het regionaal loket voor sporten breiden we uit met aanbod van aangepast sporten. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor fysieke activiteiten en zorgt er ook voor dat mensen met een beperking mee kunnen doen in lokale sportverenigingen.

7. Wonen

- Alle nieuwe woningbouwprojecten moeten voldoen aan de eisen van toegankelijkheid. We zetten in op de realisatie van kleinere, betaalbare en levensloopbestendige woningen. Vooral in de sociale huursector.
- Bij woningbouwprojecten geven de Bouwadviescommissie en de VN-Ambassadeurs voorlichting en advies aan projectontwikkelaars en inwoners. Bijvoorbeeld over toegankelijkheid en subsidiemogelijkheden voor aanpassingen.

HOOFDSTUK 2: PARTICIPATIE EN SAMENWERKING

Een succesvolle Inclusieagenda kan alleen samen met de inzet en betrokkenheid van de Molenlandse VN-ambassadeurs. Tijdens een ontmoeting begin 2025 zijn inspirerende ideeën gedeeld over het op een eigentijdse, ontspannen en laagdrempelige manier samenbrengen van de doelgroep.

Er is spontaan een werkgroep ontstaan vanuit een breed gedragen behoefte om jong en oud (15-70 jaar) met verschillende beperkingen actief te betrekken bij het (regionale) inclusiebeleid. Deze werkgroep gaat aan de slag met de belangenbehartiging van mensen met een beperking. Dit sluit aan bij het motto: "Niets over ons zonder ons."

De werkgroep verkent samen met de VN-ambassadeur wat goed gaat en waar verbetering mogelijk is in de regio. Ook zetten ze in op verjonging en vernieuwing van bestaande adviesraden.

De gemeente ondersteunt dit initiatief via het netwerk van VN-ambassadeurs en mogelijk in samenwerking met buurgemeenten zoals Gorinchem en Vijfheerenlanden.

HOOFDSTUK 3: FINANCIËN

In de begroting voor de Inclusieagenda is een structureel budget van € 32.500 opgenomen. Daarnaast is er eenmalig in 2025 € 25.000 beschikbaar gesteld uit de subsidieregeling Specifieke Uitkering, afgekort: de SPUK-gelden. Hiermee komt het totale budget voor 2025 op € 57.500.

Toelichting SPUK-gelden

De SPUK-gelden worden specifiek ingezet voor quick wins die de fysieke toegankelijkheid van bijvoorbeeld (semi-) openbare gebouwen verbeteren. De doelen voor de fysieke toegankelijkheid staan in hoofdstuk 1. Het is nog niet bekend of we in 2026 opnieuw een aanvraag kunnen doen voor de SPUK-gelden.

De inzet van de SPUK-gelden sluit aan bij het thema Leefomgeving en stimuleert directe, zichtbare verbeteringen in inclusie en toegankelijkheid. Deze maatregelen zijn in lijn met de aanbevelingen van de VN-ambassadeur Handicap en de Bouwadviescommissie. Zij benadrukken dat structurele investeringen in fysieke toegankelijkheid essentieel zijn voor een inclusieve leefomgeving.

BIJLAGE 1: BEREIKTE DOELEN LIAM 2022-2024

De zeven speerpunten uit de Lokale Inclusieagenda Molenlanden:

- Bewustwording
- Fysieke toegankelijkheid
- Communicatie en informatie
- Onderwijs en ontwikkeling
- Werk en inkomen
- Sport en vrije tijd
- Wonen

In de afgelopen drie jaar pakten we veel actiepunten op. Denk hierbij aan: het inbedden in de werkprocessen, het vergroten van de interne en externe bewustwording en het verbeteren van de samenwerking tussen de onafhankelijke Bouwadviescommissie en de gemeente. Ook verwerkten we de uitgangspunten in de LIAM in verschillende visiedocumenten en uitvoeringsplannen, zoals: de Woonzorgvisie, de Mobiliteitsvisie en de Visie Sociaal Domein. Op deze manier nemen we inclusie en toegankelijkheid mee met nieuwe beleidsontwikkelingen. Dit is een stap in de goede richting, maar het blijft noodzakelijk dat we het beleid ook daadwerkelijk uitvoeren volgens de LIAM. Dit is een doorlopend proces. Een overzicht van bereikte doelen:

Aangepast Sporten

We ondertekenden een samenwerkingsovereenkomst met Uniek Sporten. Uniek Sporten is hét online sportplatform van Nederland voor aangepast sporten. Hier komen vraag en aanbod op het gebied van aangepast sporten en bewegen samen. Op het sportplatform kun je veel informatie vinden. Een werkgroep “aangepast sporten” is opgericht met als doel iedereen meer te laten bewegen, dus ook mensen met een beperking. De werkgroep zet zich in om aangepast sporten regionaal op te pakken. Het hoofddoel is om het percentage deelnemende sporters onder mensen met een beperking te verhogen.

In samenwerking met de VN-ambassadeur Eric Grip en het Wheelchair Skillsteam organiseerden we in oktober 2024 een interactieve netwerkbijeenkomst onder het motto “Je kunt meer dan je denkt”. Deze drukbezochte avond zorgde voor een mooi initiatief in onze gemeente: de start van rolstoelvaardigheidstrainingen. De trainingen zijn een succes met veel en vooral enthousiaste deelnemers.

Visuele beperking

Voor glazen deuren van openbare gebouwen ontwikkelden we contraststickers. Voor mensen met beperkt gezichtsvermogen zijn de deuren hierdoor beter zichtbaar. Ook werkgevers kunnen deze stickers bestellen. Dit initiatief willen we nog verder uitrollen en werkgevers en verenigingen nog meer bewust maken over de kleine

aanpassingen die kunnen bijdragen aan het volwaardig meedoen voor mensen met een beperking. De website van de gemeente kreeg een spreekfunctie. Samen met de VN-Ambassadeur hebben we de kleuren van de website aangepast. Met die aanpassing is de informatie op de website beter leesbaar voor gebruikers met een visuele beperking.

Bewustwording

We zetten doorlopend in op de in- en externe bewustwording. Zo organiseerden we de lunchlezing over het VN-verdrag handicap en waren in gesprek met de verschillende vakteams, de Bouwadviescommissie en platform Zedje. Ook spraken we met werkgevers. Een mooi voorbeeld is het gesprek met de eigenaren van het Raadhuis in Goudriaan. De ingang is aangepast en nu wel toegankelijk voor mensen met een rolstoel.

Week van de Toegankelijkheid

Tijdens de week van de toegankelijkheid in oktober 2024 stond het thema 'toegankelijke werkplek' centraal. Via een netwerkbijeenkomst, storytelling en social media brachten we dit onder de aandacht. We maakten twee video's bij de bedrijven Olala en Kwakernaak. In de video's namen de werknemers ons mee in hun dagelijkse werk. De werkgevers vertelden hoe zij rekening houden met werknemers met een beperking. Deze beelden werden aangevuld met straatinterviews.

Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)

Team Beheer Buitenruimte gebruikt dit handboek bij (her) inrichtingsprojecten. In 2024 hebben we dit handboek aangevuld met richtlijnen vanuit het Sociaal Domein op het gebied van inclusie en toegankelijkheid, ontmoeten en bewegen. Hierbij waren ook ervaringsdeskundigen, Zedje en de Bouwadviescommissie betrokken.

BIJLAGE 2: EEN LOKALE INCLUSIEAGENDA IS NIET VRIJBLIJVEND

De lokale Inclusieagenda is gebaseerd op het VN-Verdrag Handicap, die in 2016 is ondertekend. In het najaar van 2024 rapporteerde de VN over de voortgang van het verdrag en had hierbij stevige kritiek op Nederland. Eind 2024 is hierover gedebatteerd in de Tweede Kamer. Staatssecretaris Maeijer: "Mijn doel en ook het doel van de VNG is dat alle gemeenten een Lokale Inclusie Agenda hebben aan het eind van 2025".

Staatssecretaris Maeijer verwees in het debat vaak naar de Nationale strategie die wordt uitgewerkt in verschillende werkagenda's. Het doel van deze strategie is dat mensen met een beperking uiterlijk in 2040 volledig kunnen meedoen. Ministeries en gemeenten zijn verantwoordelijk om Nederland toegankelijk te maken. Wetten, regels en de uitvoering ervan moeten we in lijn brengen met het VN-verdrag Handicap.

Hoewel de Rijksoverheid bij de gemeenten aanstuurt op een Inclusieagenda, is dit (nog) niet verplicht. Er zijn nog geen directe wettelijke sancties of juridische gevolgen. Maar, heb je als gemeente een Inclusieagenda, dan zijn er wel belangrijke praktische en beleidsmatige kansen:

Wel voldoen aan het VN-Verdrag Handicap

Het VN-Verdrag Handicap verplicht gemeenten om een beleid te voeren dat de gelijke participatie van mensen met een beperking bevordert. Met een lokale Inclusieagenda kan de gemeente meer gestructureerd en gecoördineerd werken aan het naleven van de verplichtingen van het verdrag. Op de langere termijn voorkomt dit kritiek van externe instanties (bijvoorbeeld belangenorganisaties voor mensen met een beperking).

Meer focus op inclusie

Een Inclusieagenda is een beleidsinstrument waarmee gemeenten gericht kunnen werken aan het bevorderen van de inclusie van mensen met een beperking. Een agenda kan ervoor zorgen dat er meer aandacht is voor dit onderwerp binnen de gemeentelijke beleidsvoering en dat het integreren van inclusie in andere beleidsterreinen beter gebeurt. Dit biedt kansen om inclusie structureel en doelgericht te verbeteren.

Meer samenhang in beleid

Een concrete en formele Inclusieagenda kan zorgen voor meer samenhang in het beleid rondom inclusie. Dit voorkomt verwarring over wie verantwoordelijk is voor inclusie, welke doelen er zijn, en hoe inclusie te meten is. Dit kan de effectiviteit van het beleid vergroten en het makkelijker maken om succes te evalueren.

Beter zichtbaar en meer invloed

De lokale Inclusieagenda zorgt ervoor dat inclusie zichtbaar blijft in het gemeentebestuur en dat de gemeente prioriteit geeft aan het onderwerp. En dit leidt tot meer aandacht van interne- en externe partijen, zoals medewerkers en lokale organisaties.

Kans op financieringsmogelijkheden

Gemeenten die actief werken aan de implementatie van inclusiebeleid kunnen subsidies en financieringsmogelijkheden krijgen, die specifiek gericht zijn op het ondersteunen van inclusieve projecten en initiatieven. Denk hierbij aan SPUK-gelden.

Vertrouwen

De inspanningen die in de afgelopen jaren zijn geleverd om inclusie te vergroten, krijgen een structureel vervolg in de Inclusieagenda van 2025-2028. Dit leidt tot meer vertrouwen bij medewerkers van de gemeente, bij inwoners en bij belangenorganisaties die zich inzetten voor mensen met een beperking.